

Εισαγωγή

Η ανακάλυψη της γεωργίας από τον άνθρωπο και η κατανομή της εργασίας στα πλαίσια της γεωργικής δραστηριότητας αποτέλεσε τη βάση για την εξέλιξη του ανθρώπινου πολιτισμού. Στη μεγαλύτερη διάρκεια της ιστορίας οι άνθρωποι υπήρχαν, κατά κύριο λόγο, γεωργοί (Εικόνα 1).

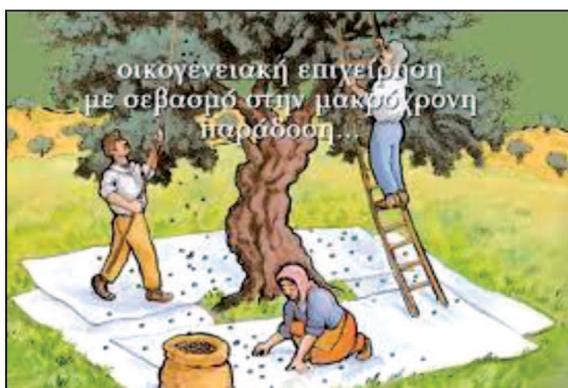
Ο πρωτογενής τομέας, ως οικονομική δραστηριότητα, κυριαρχεί στον αγροτικό χώρο. Πιο συγκεκριμένα, κυρίαρχη οικονομική δραστηριότητα στις αγροτικές περιοχές είναι η γεωργία (φυτική και ζωική παραγωγή), αφού

Εικόνα 1:
Ανακάλυψη της γεωργίας.

σε αυτές τις περιοχές βρίσκεται ένας από τους συντελεστές παραγωγής: το έδαφος. Η γεωργία στη χώρα μας συγκεντρώνει και αξιοποιεί σημαντικούς φυσικούς και ανθρώπινους πόρους και έχει ουσιαστική θέση τόσο ως οικονομική δραστηριότητα όσο και ως παράγοντας κοινωνικής και οικονομικής συνοχής μεγάλων περιοχών.

Μερικά από τα σημαντικά προβλήματα του πρωτογενούς τομέα στη χώρα μας δημιουργούνται λόγω του μεγάλου αριθμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων με μικρό μέγεθος και πολυτεμαχισμό, των φτωχών και υποβαθμισμένων εδαφών στις ορεινές και νησιωτικές περιοχές, που αποτελούν το 44% της γεωργικής γης, του χαμηλού ποσοστού των αρδευομένων εκτάσεων, της υποαπασχόλησης, του χαμηλού επιπέδου αξιοποίησης της τεχνολογίας, των αδυναμιών της αγοράς, της περιορισμένης συμμετοχής των γεωργικών συνεταιρισμών και της ανεπαρκούς υποδομής εμπορίας. Τα προαναφερόμενα προβλήματα είναι δυνατόν να αντιμετωπιστούν με την ποιοτική και ποσοτική βελτίωση της γεωργικής παραγωγής και των δομών εμπορίας, τη διεύρυνση των εξαγωγών και των γεωργικών βιομηχανιών και κυρίως τη σωστή αξιοποίηση του τοπικού πληθυσμού και την κινητοποίηση των τοπικών πόρων για εκσυγχρονισμό και ανάπτυξη (Εικόνα 2).

Εικόνα 2:
Αξιοποίηση τοπικών προϊόντων.

Εικόνα 3:

Αγροτουρισμός: συμμετοχή των επισκεπτών στις αγροτικές δραστηριότητες.

Τα φυσικά πλεονεκτήματα της υπαίθρου, όπως ο καθαρός αέρας, η ομορφιά του τοπίου, η ποσухία, η άνεση στην κυκλοφορία και στις μετακινήσεις, οι προσωπικές ανθρώπινες σχέσεις συνιστούν όρους ποιότητας ζωής, που τους επιζητούν οι κάτοικοι των αστικών κέντρων (Εικόνα 3). Βέβαια, το μικρό μέγεθος και η πολυδιασπορά των αγροτικών οικισμών συνεπάγονται και σημαντικά μειονεκτήματα στην οργάνωση αποτελεσματικών υπορεσιών υγείας, εκπαίδευσης, πολιτισμού, ψυχαγωγίας, προμήθειας αγαθών και πώλησης προϊόντων.

Συγχρόνως, ο αγροτικός χώρος αποτελεί την κοιτίδα και τον δίαυλο διάσωσης κοινωνικών και πολιτιστικών

Εικόνα 4:

Διατήρηση της εθνικής διατροφής.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

χαρακτηριστικών, που είναι αναπόσπαστα δεμένα με την εθνική μας φυσιογνωμία. Για όλα τα ανωτέρω, είναι σημαντική η διατήρηση του κοινωνικοοικονομικού ιστού στον αγροτικό χώρο, που συντελεί και στη διαφύλαξη της εθνικής μας διατροφικής αυτοδυναμίας και στη στήριξη της ενδογενούς ανάπτυξης της χώρας (Εικόνα 4).

Οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά του αγροτικού χώρου

Η σχέση των συντελεστών παραγωγής μεταξύ τους και, κυρίως, ο ανθρώπινος παράγοντας με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του επηρεάζουν ουσιαστικά την ανάπτυξη του αγροτικού χώρου. Στη μεγαλύτερη διάρκεια της ιστορίας οι άνθρωποι υπήρξαν, κατά κύριο λόγο, γεωργοί και η ενασχόλησή τους με τη γεωργία αποσκοπούσε στην ίκανοποίηση των άμεσων ατομικών και οικογενειακών αναγκών. Είναι χαρακτηριστικό ότι μέχρι το 1800 το ποσοστό του πληθυσμού που ασχολείτο με τη γεωργία στις σημερινές βιομηχανικά ανεπτυγμένες χώρες, όπως στη Γαλλία, στην Αγγλία, στη Γερμανία κ.α., έφθανε το 80%-96% του συνολικού πληθυσμού. Στην Ελλάδα, μετά την Επανάσταση του 1821, το ποσοστό της γεωργικής απασχόλησης ξεπερνούσε το 80% του συνολικού πληθυσμού.

Σε αυτό το σημείο είναι χρήσιμο να διευκρινιστούν οι όροι «αγροτικός» και «γεωργικός», που χρησιμοποιούνται για τον αγροτικό χώρο. Ο όρος «αγροτικός» χρησιμοποιείται, για να υποδηλώσει οτιδήποτε αναφέρεται στον γεωγραφικό χώρο που δεν είναι αστικός και ο όρος «γεωργικός» αναφέρεται στις γεωργικές δραστηριότητες